

De witte kaart, het hoe en waarom

Binnen Scouting van Maasdijk staat veiligheid voorop. Om veilig bepaalde activiteiten te kunnen uitvoeren zijn een aantal basisvaardigheden en een stuk basiskennis nodig. Deze basisvaardigheden en basiskennis komen in deze "Witte Kaart" aan de orde. Daarnaast is het goed een aantal dingen te weten over de opbouw en geschiedenis van Scouting Nederland en Scouting van Maasdijk, maar ook hoe een uniform in elkaar zit. Verder komen de wet en belofte aan de orde, twee steunpilaren van Scouting Nederland en Scouting wereldwijd.

De basiskennis en basisvaardigheden worden opgedaan in een combinatie van voorbereiding thuis en activiteiten tijdens de opkomst. Het is goed mogelijk om binnen een paar maanden de Witte Kaart kennis en vaardigheden op te doen en af te laten tekenen, mits er enige inzet van de scout zelf is.

Pas als een scout heeft aangetoond dat hij/zij over alle basiskennis en basisvaardigheden beschikt die in de witte kaart staan kan hij/zij worden geïnstalleerd. Van een geïnstalleerde scout bij Scouting van Maasdijk mag je dus bepaalde basiskennis en basisvaardigheden verwachten.

Nadat de witte kaart volledig is afgewerkt kan een scout bezig met de **vaardigheidsinsignes** van Scouting Nederland. Voor sommige vaardigheidsinsignes (bijvoorbeeld het basisinsigne Uitdagende Scout Technieken—Tochttechnieken) is al een goede start gemaakt met de basisvaardigheden die in de Witte Kaart staan. Voor elk insigne moet namelijk aan een aantal "challenges" worden voldaan en door de Witte Kaart vaardigheden die al zijn opgedaan is al aan een aantal (5 stuks), verdeeld over 4 insignes voldaan.

Ook voor de challenges van de insignes wordt tijdens de opkomsten gewerkt, wederom met enige voorbereiding thuis. Zo kan een scout in zijn/haar eigen tempo groeien in kennis en vaardigheden en zichzelf (na de insignes van de basis en verdiepingsfase) specialiseren op bepaalde vaardigheden. Hierdoor blijft Scouting de uitdaging die het altijd al is geweest en altijd zal zijn.

Witte kaart

Van: _____

Voordat je geïnstalleerd wordt moet je onderstaande dingen kunnen doen en weten. Je kan hiernaar vragen bij de leiding en natuurlijk bij je patrouilleleden. Veel succes.

Dit moet je doen of weten en laten aftekenen bij de leiding	Datum	Paraaf
1. Weten hoe en waarom je het uniform draagt		
2. de Scoutwet kunne opzeggen en begrijpen		
3. De belofte kunnen opzeggen en begrijpen		
4. De vlag kunnen hijsen en strijken met 2 personen, de vlag op de juiste manier aan de vlaggemast knopen		
5. Weten hoe je als scout moet groeten en weten wat de groet betekent, de betekenis van het geven van de linkerhand kennen		
6. De geschiedenis en organisatie van Scouting Nederland kennen		
7. De geschiedenis van Scouting van Maasdijk kennen		
8. De platte knoop kunnen maken en weten waarvoor deze wordt gebruikt		
9. De mastworp, mastworp met voorslag en timmersteek kunnen maken en weten waarvoor deze wordt gebruikt		
10. De schootsteek kunnen maken en weten waarvoor deze wordt gebruikt		
11. De paalsteek kunnen maken en weten waarvoor deze wordt gebruikt		
12. Een stevige kruisjorring kunnen maken		
13. Een stevige 2-poot sjorring kunnen maken		
14. Een stevige 3-poot sjorring kunnen maken		
15. Een touw kunnen opschieten		
16. Weten hoe een kompas werkt		
17. De 16 windstreken kunnen tekenen, inclusief gradenverdeling		
18. Kunnen werken met coördinaten op een stafkaart		
19. Op een juiste manier vuur kunnen maken, weten hoe een vuur gedoofd moet worden en de veiligheidsregels bij vuurtje stoken kennen		
20. Kleine snij- en schaafwonden en insectenbeten kunnen behandelen		
21. Tenminste 4x op een opkomst zijn geweest		

20. Kleine snijwonden, brandwonden en insectensteken

Kleine snijwonden altijd goed uit laten bloeden, want het vuil zit meestal diep. Zo nodig de wond ontsmetten. Snijwonden blijven vaak openstaan. Daarom is een simpele pleister vaak goed om de snee te dichten.

Kleine brandwonden moeten altijd zo snel mogelijk gekoeld worden. Liefst 10 minuten onder koud stromend water (ja, dat doet zeer !), maar als er niets anders is, is slootwater of sneeuw nog beter dan niet koelen.

Kleine schaafwonden kun je meestal beter schoon laten bloeden. Eventueel onder de kraan afspoelen en schoonmaken, en alleen als de wond vies is ontsmetten met bijvoorbeeld jodium (dat prikt) of Betadine (dat prikt niet). Schaafwonden kunnen beter niet verbonden worden. Zelf een korst erop laten komen zorgt ervoor dat de wond het snelst geneest.

Bij een insectenbeet/-steek moet een eventueel achtergebleven angel direct worden verwijderd. Hierbij gebruik je een vingernagel of de botte kant van een mes om de angel weg te schrapen als deze nog in de huid zit. Neem geen pincet, hiermee kan je het achtergebleven gif zakje samendrukken waardoor het resterende gif in de bloedsomloop terecht kan komen.

Insectenbeten en insectensteken kunnen plaatselijke en algemene klachten veroorzaken. Bij een plaatselijke reactie zoals bij muggenbeten, wespensteken en bijensteken wordt de huid pijnlijk, rood en gezwollen en gaat na verloop van tijd jeuken. Muggenbulten zijn hier een goed voorbeeld van. Deze reactie verdwijnt normaliter na een paar dagen. Volgt op de beet/steek een gevoel van zwakte, duizeligheid, misselijkheid of braken, dan is er kans op een (levensbedreigende) allergische reactie. Vooral een insectensteek of insectenbeet in de mond en het keelgebied kunnen gevaarlijk zijn bij een allergische reactie, omdat door de zwelling de zuurstoftoevoer vanuit de longen kan worden belemmerd. Bel in zo'n geval direct 112!

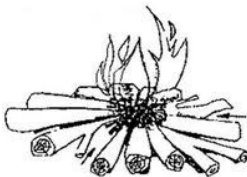
Voor alle grotere wonden geldt:

1. **Let op gevaar**, voor jezelf en voor het slachtoffer. Als je zelf ook gewond raakt zijn er twee slachtoffers in plaats van 1.
2. Ga na **wat er is gebeurd**, die informatie heb je nodig om aan een hulpverlener te vertellen.
3. Zorg dat je een slachtoffer **gerust stelt** door te zeggen dat er hulp onderweg is of naar z'n naam te vragen (altijd makkelijk)
4. Zorg voor **professionele hulp, bel 112**. Een slachtoffer nooit alleen laten, laat zo nodig een ander hulp halen.
5. **Help het slachtoffer waar hij/zij ligt**, tenzij die plek gevaarlijk is (spoorwegovergang, snelweg). Weet je niet wat iemand heeft maar is hij/zij (bijna) bewusteloos, zo min mogelijk bewegen in verband met inwendige verwondingen of botbreuken. Leg het slachtoffer eventueel in de stabiele zijligging als er kans op braken is.

Verliest iemand veel bloed (slagaderlijke bloeding) dan de juiste aders dicht proberen te drukken.

19. Vuur maken en doven

Belangrijker dan een fakkie stoken is het vuur doven. Een onbeheerd, verlaten vuur kan zorgen voor bosbrand, maar ook voor fakkie-stokkende kinderen uit de buurt, doorbrandende balken van je keukentafel enz.

Regel 1: hoe minder hout je op het vuur gooit, hoe sneller het uit is.

Regel 2: haal het brandende materiaal uit elkaar.

Regel 3: moet er snel gedoofd worden, gooi dan grond over de gloeiende resten. Liever niet met water. Nat hout kan immers niet (snel) meer gebruikt worden.

Regel 4: blijf je in de buurt, laat het vuur dan liever uitgloeien en keer de gloeiende resten regelmatig. Je houdt dan weinig houtskoolresten over.

Regel 5: ruim de resten op als het vuur helemaal is uitgegaan.

Waar moet je op letten bij het stoken van een vuur.?

- Nooit stoken als de omgeving te droog is. Door vliegende vonken is er dan kans op brand.
- Altijd blusmateriaal bij de hand houden (Emmer water en/of) zand)
- Nooit zo'n groot vuur stoken dat je niet meer bij het vuur kan komen
- Nooit afval verbranden, alleen hout !

Fakkie stoken is leuk, maar een goed vuur maken nog een hele kunst. Een goede scout kan met 1 lucifer, zonder "wonderwater" of kranten een vuur maken. Het geheim: bouw het vuur op **van klein naar groot**, in de vorm van een piramide of "tipi" (zie de foto rechts). Begin met heel fijn gesneden houtjes, daarna iets dikkere takjes, dan gewone takjes en dan dikke takken. Het kleinere hout moet het grotere hout in brand kunnen steken, totdat uiteindelijk de dikke takken branden.

Wil je een **snel warm gloei vuur** (om bv bij te bakken), dan heb je een heet vuur nodig waar je dikke balken in gooit. Het duurt even voor die branden, maar daarna zijn die heel erg warm.

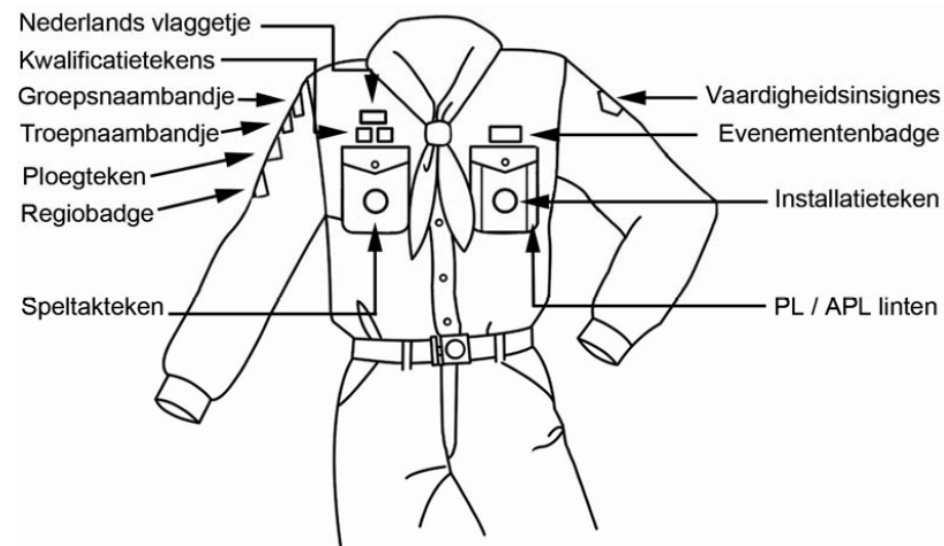
Een **gezellig kampvuur** bouw je heel anders op; je bouwt eerst een hele piramide van lange takken, waardoor je juist een heel hoog vuur krijgt.

En wil je een **heet vuur om te koken**, dan heb je in verhouding kleinere takken nodig, (lieft geslepen) die heel snel branden.

Dennenappels geven veel hitte als kolen. Groen (bladeren, gras enz.) geeft alleen maar veel rook en dooft het vuur. Een echte scout gooit geen plastic, blikjes, papier, glas (dat brandt nog steeds niet) en andere recyclebare of giftige zaken op het vuur. Het gebruik van levend hout (takken met nog groene bladeren bijvoorbeeld) in natuurlijk ook niet nodig.

1. Het uniform

Een scout van de Redbadtroep draagt een kaki uniformbloes met een bruine halsdoek. Het Scouting Nederland Installatieteken zit op de linker borstzak. Het speltakteken Scouts zit op de rechter borstzak. Het groepsnaambandje hoort bovenaan op de rechtermouw, tegen de schoudernaad. Hieronder komt het "Redbadtroep" naambandje. Hieronder kan het districts-insigne worden gedragen. Op de linkermouw komen de vaardigheidsinsignes. De das hoort netjes gedragen te worden, bovenop de boord van de blouse. .

Voor funbadges, kampbadges en dergelijke mogen gebruikt worden: de mouwen onder de ellebogen, voorzijde blouse onder de borstzakjes, voorzijde blouse boven rechter borstzakje en achterzijde blouse. De hierboven getoonde delen van de blouse blijven dus gereserveerd voor de genoemde tekens/bandjes/insignes.

2. De scoutwet

De wet bestaat uit een aantal positieve regels (geen verboden) die bedoeld zijn als de regeling over wat nu precies verwacht wordt van een Scout:

"Een scout trekt er samen met anderen op uit om de wereld om zich heen te ontdekken en meer leefbaar te maken. Een scout is eerlijk, trouw, houdt vol, is spaarzaam en sober en zorgt goed voor de natuur. Een scout respecteert zichzelf en anderen."

3. De belofte

Met de belofte zegt een scout zijn best te doen om de wet te houden en anderen te helpen:

"Ik beloof mijn best te doen, (met behulp van God), een goede Scout te zijn. Iedereen te helpen waar ik kan, en me te houden aan de scoutwet. Jullie kunnen op me rekenen."

4. De vlag

De vlag hoort bovenaan vast gebonden te worden met een schootsteek (er zit immers een lusje) en onderaan met een platte knoop. Een niet gehesen vlag zit losjes om de vlaggenmast geslagen, zodat hij de grond niet raakt. Vroeger was het raken van de grond een reden de vlag te verbranden. Het vaderland was dan “bedoezeld”, vies gemaakt.

Een vlag hijs je met twee personen. De “geleider” houdt het touw strak langs de vlaggenmast, zodat de vlag recht omhoog gaat. De “hijser” stapt een stap opzij, waardoor het touw in een driehoek komt. Het touw hoort simpel aan de kikker op de vlaggenmast te worden geknoopt, niet zomaar eromheen gedraaid. Na het hijsen moeten de hijsers eerst de vlag groeten en daarna de leiding. Als er meerdere vlaggen zijn, gaat de Nederlandse vlag als eerste naar boven en staat altijd hoger dan de andere vlaggen.

5. De Groet

Een Scout groet met drie vingers omhoog. De duim moet over de pink worden gehouden. De drie vingers geven de drie delen van de belofte aan. De duim die over de pink gelegd wordt betekent zoveel als “de grote beschermt de kleine” oftewel bij Scouting moeten we elkaar helpen als het nodig is. Als je een pet of baret draagt maak je de groet tegen je pet/baret, anders op schouderhoogte.

Bij veel Scoutinggroepen is het gebruikelijk elkaar niet de rechter, maar een linkerhand te geven. Let maar eens op, je wordt ook met die linkerhand geïnstalleerd. De linkerhand is de hand waarin de meeste mensen geen wapen dragen (tenzij je links bent dus) en hij zat volgens BP het dichtst bij het hart. Van oorsprong is het dus de “vredeshand”.

6. Scouting in Nederland

Scouting werd opgericht in Engeland in 1907 door Baden-Powell. Scouting is ondertussen de grootste jeugdorganisatie van de wereld met zo’n 25 miljoen leden! In veel derdewereldlanden is Scouting heel anders dan in Nederland. Daar doen de Scouts veel meer aan hulpverlening aan armen.

Het teken van de scouting jongensorganisatie is de Franse lelie. De jongensvlag is paars met een witte lelie. Voor de meisjesorganisatie werd het teken een geel klaverblad. De vlag daarvan is blauw met een geel klaverblad.

In 1973 gingen alle jongens- en meisjes scoutingverenigingen in Nederland samen onder de naam

“Scouting Nederland”. Het teken van Scouting Nederland werd een witte vlag met daarop de paarse lelie van de jongens, het gele klaverblad van de meisjes en een touw met een platte knoop als een teken van verbondenheid.

In Nederland bestaat scouting vanaf 1910. Er zijn ongeveer 125,000 scouts in ruim 1250 groepen. Er zijn ook waterscouts en luchtscouts. Waterscouts varen meestal in lieldevetten, de standaard scoutingboot. In Friesland zijn er waterscoutinggroepen in Drachten, Sneek, Leeuwarden en Harlingen.

Scouting Nederland is opgedeeld in een landelijk, regionaal en groep niveau.

Het vinden van het coördinaat van een punt op de kaart is erg simpel. We laten het je zien aan de hand van het kaartje rechts. In het eerste kaartje zie je het een vierkant op een kaart, met links en onder langs de rand getallen. Om deze getallen te vinden volg je de lijn naar de rand van de kaart.

We willen de coördinaten weten van het kruispunt bij de pijl. Hierbij begin je altijd in de **linkeronderhoek** van het kaartvak (in het oranje cirkeltje) waar het punt ligt. We kijken eerst naar de linker lijn en zien dat dat hier 200 is. Dan kijken we naar de onderlijn, die hier 462 is. We hebben nu al 200 462, maar we willen een nauwkeuriger coördinaat. We pakken een kaarthoekmeter. We kijken welke hoek we moeten hebben, in dit geval die voor schaal 1:25.000. We leggen het nulpunt van die hoek op de linkeronderhoek en schuiven het nulpunt nu naar ons kruispunt toe. Als je dat hebt gedaan, dan ziet het er net zo uit als op het tweede kaartje. We lezen nu op de linkerlijn af welk getal achter de 200 gaat komen en dat is 46. Op de onderlijn zien we 32 staan en dat komt achter 462. We hebben het coördinaat gevonden: 20046 46232 Dit coördinaat is op 10 meter nauwkeurig, want we hebben het vakje van een kilometer bij een kilometer immers onderverdeeld in 100 deeltjes.

Als je in een hike een coördinaat gegeven krijgt en je moet die plaats op de kaart opzoeken om er naartoe te gaan, dan ga je precies hetzelfde te werk. Eerst zoek je het goede vierkant op, waarbij je van het coördinaat dat je hebt gekregen voor de x en y steeds de eerste drie cijfers gebruikt. Dit is weer de **linkeronderhoek** van het kaartvak. Vervolgens schuif je de kaarthoekmeter net zover het vak in als aangegeven is in de vierde en vijfde cijfers van het coördinaat. Het nulpunt wijst nu de goede locatie aan.

Als voorbeeld kun je weer naar de plaatjes kijken en het coördinaat 20046 4623 gebruiken. Je zoekt dus het snijpunt 200 462 op als linkeronderhoek en schuift nu de kaarthoekmeter 46 naar rechts en 32 omhoog. Hiervoor kun je het ezelsbruggetje “Eerst het huisje in en dan het trappetje op” gebruiken.

18. Werken met de stafkaart en coördinaten

Op stafkaarten in Nederland is de coördinatenverdeling aangegeven in RD (Rijksdriehoek). Dit alleen in Nederland gebruikte grid is het makkelijkst te gebruiken binnen Scouting. Het centrale punt van het stelsel is de spits van de Onze Lieve Vrouwetoren ('Lange Jan') in Amersfoort. Daarom wordt ook wel gesproken van Amersfoortcoördinaten. Dit punt heeft de coördinaten $x = 155$, $y = 463$. Door deze coördinaten te nemen in plaats van (0;0) heeft elk punt in Nederland altijd een positieve waarde voor x en y en is de kleinste waarde van de y -coördinaat altijd groter dan de grootste x -coördinaat. Hierdoor kan geen verwarring optreden tussen de x - en de y -coördinaat.

Op de topografische kaarten die wij gebruiken is het grid aangegeven en zijn deze 1 bij 1 kilometer. Op een kaart met een schaal van 1:50.000 zijn deze vierkantjes dus 2×2 cm; op een kaart van 1:25.000 dus 4×4 cm.

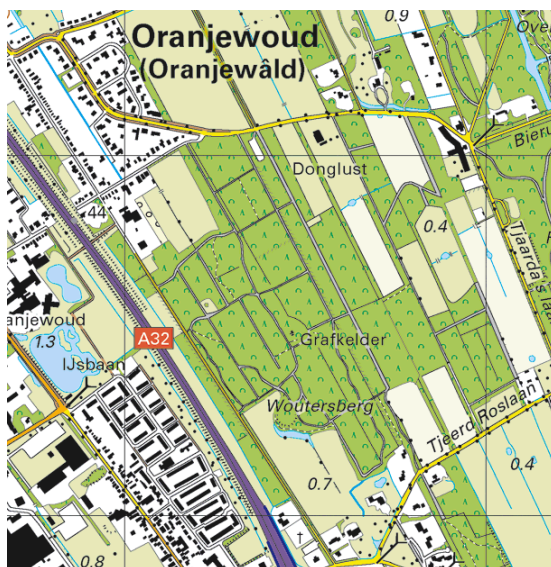
Met dit coördinatenstelsel kun je redelijk nauwkeurig een plaats bepalen. De verticale lijnen zijn van links naar rechts (van west naar oost) genummerd van 0 tot en met 280. De horizontale lijnen zijn van beneden naar boven (van zuid naar noord) genummerd van 300 tot en met 625.

De nummers staan altijd langs de rand van de kaart. Met behulp van de lijnen kun je een vierkant gemakkelijk aangeven. Je noemt eerst het nummer van de verticale lijn (Westlijn) die de linkerkant van het vierkant vormt. Daarna het nummer van de horizontale lijn (Zuidlijn) die de onderkant van het vierkant vormt.

Je kunt een punt nog nauwkeuriger aanduiden. Hiervoor verdeel je het vierkant, zowel horizontaal als verticaal, in 10 delen (decimalen) op 100 meter nauwkeurig. Nóg nauwkeuriger wordt het, als je elk vierkant in 100 bij 100 vakjes verdeelt. Met een kaarthoekmeter kun je aflezen hoeveel honderdste delen het punt P van de westlijn (verticaal) en de zuidlijn (horizontaal) is verwijderd.

Zo krijg je 2 getallen van 2 cijfers. Tezamen met de getallen van het aangegeven vierkant (2×3 cijfers) heb je dus 10 cijfers. Daarom wordt deze methode de 10 cijfer methode genoemd.

Op een GPS worden RD coördinaten met twee keer 6 cijfers aangegeven, waardoor het coördinaat op 1 meter nauwkeurig is. Een volledig coördinaat bestaat dan uit 12 cijfers. Op een stafkaart is een 12-cijferig coördinaat niet meer af te lezen, daarom mag je het laatste getal weglaten (en het één na laatste getal afronden, bijvoorbeeld xxxx76 wordt dus xxxx8).

7. Scouting van Maasdijk

Scouting van Maasdijk is de officiële naam van onze groep, ook wel "Van Maasdijkgroep" genoemd. De groep werd officieel opgericht op 8 juli 1938 door een aantal scouts uit Heerenveen die mee waren geweest naar de Wereld Jamboree in Vogelenzang (bij Haarlem) in 1937.

Clement van Maasdijk vloog als de eerste Nederlandse vlieger in augustus 1910 boven Heerenveen. De oude Thialf-ijsbaan bij het ziekenhuis diende als vliegveld. Daar staan nu ook de Van Maasdijschool, het Van Maasdijkmonument en de Van Maasdijkstraat. De ouders van een van de mensen die de groep oprichtte kenden Clement van Maasdijk. Bovendien was hij gek op vliegtuigen en woonde hij in de Van Maasdijkstraat. Zo kwam de groep aan zijn naam.

De halsdoek van de groep is bruin, de kleur van het veen, eventueel voorzien van het officiële logo van de groep, het scoutingteken met vleugels

Het gebouw waar we nu in zitten "Scoutinghiem" is gebouwd in 2006/2007 en geopend in 2007, nadat het vorige gebouw op deze locatie (wat in 1980 gebouwd was) op 6 januari 2006 in brand gestoken was. Voor die tijd had de groep geen eigen clubhuis, en zat het in oude gebouwen door heel Heerenveen verspreid.

Bij Scouting van Maasdijk is de indeling als volgt:

Bevers - Castorkolonie
±5 tot ±8 jaar
Rode trui, eventueel met blauwe beverpet.

Welpen - Clementhorde
±7 tot ±11 jaar
Groene blouse, eventueel met groene estapet.

Scouts - Redbadtroep
±11 tot ±16 jaar
Kaki blouse, eventueel met blauwe pet of baret.

Explorers (RSA) - Baduhenna afdeling
±14 tot ±18 jaar
Rode "brique" blouse

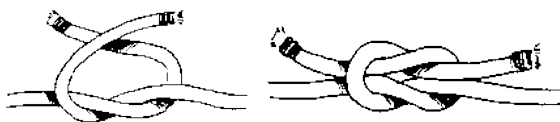
Roverscouts (Stam) - Athabaskan stam
vanaf ±18 jaar
Rode "brique" blouse

8. De platte knoop

Deze steek wordt gebruikt om twee einden touw van GELIJKE DIKTE aan elkaar te knopen. Als er veel kracht op deze knoop komt, kan beter gekozen worden voor een schootsteek: de platte knoop is zeer moeilijk los te maken, als er grote kracht op gekomen is.

Hoe maak je deze knoop?

1. Leg het linker eind over het rechter eind en haal 'm er onderdoor naar je toe: links over rechts.
2. Leg dan 't uiteinde dat je rechts vasthoudt over het uiteinde in je linkerhand en haal 'm er onderdoor: rechts over links.
3. Er ontstaan dan 2 lussen, die in elkaar geschoven zitten.
4. Trek de uiteinden samen met de touwen tegelijkertijd aan.

9a. De mastworp

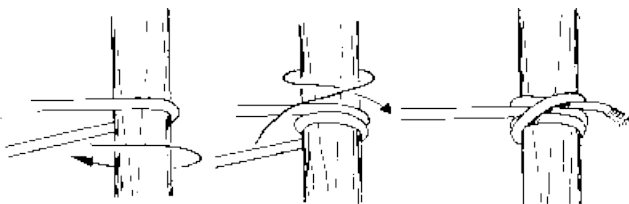
Met de mastworp wordt een touw aan een rondhout (zoals een pionierpaal of railing of zelfs een dik touw) vastgemaakt. Het kan dienen als begin van een sjorring of om een boot met een dun touw aan een dikke sleeplijn vast te maken.

Hoe maak je deze knoop?

1. Draai het uiteinde om het rondhout heen.
2. Leg het uiteinde kruislings over zichzelf.
3. Haal het uiteinde nogmaals om het rondhout heen.
4. Steek het uiteinde vervolgens onder zichzelf door.
5. Trek beide uiteinden aan.

Mastworp met voorslag: bij de voorslag sla je een extra slag om het rondhout heen aan het begin, deze zorgt voor extra beveiliging tegen wegslijpen.

Een kompasrichting "schieten"

Dit is de kompasrichting van een object (bijvoorbeeld een boom, kerktoeren of bergtop) bepalen met het kompas.

Dit doe je als volgt:

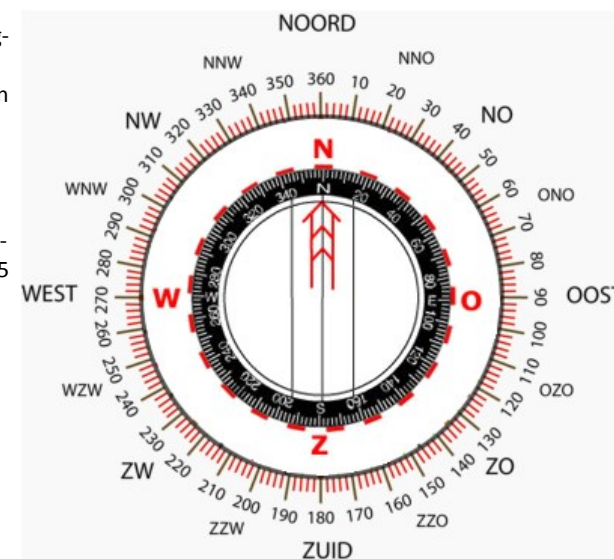
1. Hou het kompas voor je, met het touwtje strak om je nek en kijk over het vizier heen.
2. Draai nu zo met je lichaam dat het te schieten object precies over het voorste en achterste (lichtgevende) blokje van het vizier te zien is. Hou dit zo tijdens de volgende stappen, anders klopt de geschoten koers straks niet!
3. Draai nu aan de schaalverdeling van het kompas, totdat de N-teken precies om de noordkant van de kompasnaald heen liggen.
4. Lees nu de kompaskoers af bij het afleespunt.

17. Windstreken en graden

Een kompasstreek, windstreek of hemelstreek is 1/16e deel van de kompasroos en komt overeen met 22,5°. Het wordt gebruikt voor het globaal aangeven van een richting. De 4 hoofdstreken zijn noord, oost, zuid en west. Deze windstreken zijn te combineren, zo ligt noordoost precies tussen noord en oost.

De windrichtingen worden vaak met de eerste letter afgekort. Tegenwoordig wordt daarbij vaak de voorkeur gegeven aan de Engelse afkortingen (N, E, S, W). Behalve dat ze internationaal bekend zijn, hebben ze nog twee voordelen: de O wordt niet met de nul verward (of met de Franse O, die West betekent) en de Z wordt, als de afbeelding op zijn kant staat, niet met de N verward.

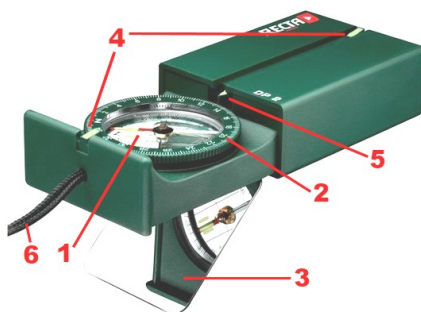
De koers van een schip of vliegtuig wordt tegenwoordig meestal in graden (of tientallen graden) aangegeven. Hierbij is Noord 0 graden, Oost 90 graden, Zuid 180 graden en West 270 graden. De overige windstreken liggen er netjes tussenin, NO op 45 graden, ZO op 135 graden, ZW op 225 graden en NW op 315 graden.

16. Werken met het kompas

Kompassen bestaan al duizenden jaren. Samen met de kaart is het kompas het belangrijkste navigatiemiddel op een hike. Er zijn een aantal dingen die je op vrijwel elk kompas kunt vinden.

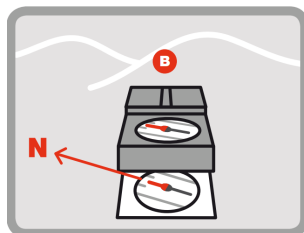
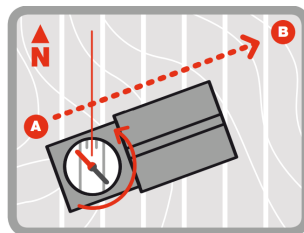
1. De kompasnaald. Het rode of lichtgevendende deel wijst naar het magnetische noorden.
2. De schaalverdeling, in totaal 360 graden.
3. Het spiegeltje, wat je gebruikt tijdens het "schieten" van een kompaskoers.
4. Het "vizier", waar je langs kijkt tijdens het "schieten" van een kompaskoers.
5. Het afleespunt, waar je de geschoten koers kunt aflezen of de te schieten koers kunt instellen.
6. Het touwtje, waarmee je het kompas heel stabiel voor je gezicht kunt houden.

Met een kaart de looprichting bepalen

De exacte looprichting naar de gewenste bestemming kan als volgt worden bepaald:

1. Leg het kompas zodanig op de kaart dat het beginpunt (A) via de aanlegkant van het kompas wordt verbonden met gewenste bestemming (B). Zorg dat de richtingspijl van het beginpunt naar de bestemming wijst en niet andersom.
2. Houd het kompas goed op de kaart: de plaat mag niet bewegen. Draai de kompasroos tot de noord-/zuidlijn onder aan de roos parallel ligt aan de verticale lijnen op de kaart. Controleer of de N-tekens van de roos naar het noorden op de kaart wijzen. Dat is de richting die met N is gemarkeerd boven de lijnen op de kaart.
3. Neem het kompas nu in de hand en naar voren. Zorg dat de plaat horizontaal ligt en dat de richtingspijl recht naar voren wijst.
4. Draai om je eigen as totdat de magnetische naald exact tussen de N-tekens van de roos ligt. De N-tekens zijn de dikke streepjes op het doorzichtige deel van het kompas, op de foto rechtsonder in de oranje cirkel.
5. De looprichting kan nu langs de richtingspijl worden afgelezen.
6. Wil je deze kompaskoers blijven volgen? Hou dan het noorden van de kompasnaald steeds tussen de N-tekens en loop in de richting van het vizier.

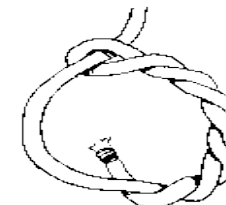

9b. De timmersteek

Met de timmersteek wordt ook een touw aan een rondhout vastgemaakt. Het kan b.v. dienen als begin van een sjorring of om een rondhout op te hijsen (in dit geval met muilslag, zie onder). De timmersteek is makkelijker los te krijgen dan de mastworp.

Hoe maak je deze knoop?

1. Draai het uiteinde om het rondhout heen.
2. Ga om het touw heen weer terug.
3. Draai het uiteinde vervolgens 3 of 4 keer om zichzelf heen terug.
4. Er ontstaat zo een soort strop, die aangetrokken kan worden.

Met muilslag:

10. De schootsteek

Net als de platte knoop gebruik je de schootsteek om twee touwen aan elkaar vast te maken. Maar deze knoop gaat veel makkelijker los en kan gebruikt worden bij touwen van ongelijke dikte.

Hoe maak je deze knoop?

1. Maak van het ene touw een lus.
2. Houdt de lus in één hand.
3. Steek het uiteinde van het andere touw van onder door de lus omhoog ('t slangetje dat uit de vijver omhoog komt).
4. Draai 't uiteinde vervolgens om de lus heen.
5. Steek dan 't uiteinde onder zichzelf door (steek 'm niet weer terug in de lus).
6. Trek vervolgens beide zijden goed aan.

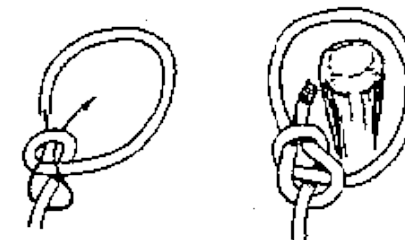

11. De paalsteek

Met deze knoop wordt een lus in het einde van een touw gelegd, die ook weer makkelijk los te maken is.

Hoe maak je deze knoop?

1. Maak een lus in het touw.
2. Maak met het lange eind een oogje in 't touw.
3. Haal het uiteinde door het oogje.
4. Draai dan het uiteinde onder 't touw aan de binnenzijde door.
5. Steek het uiteinde weer door het oogje.
6. Trek dan beide kanten goed aan.

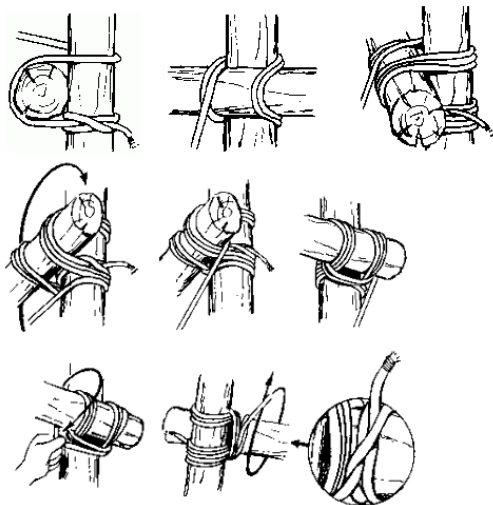

12. De kruissjorring

De kruissjorring is voor een vaste verbinding van twee elkaar kruisende palen. Deze palen kunnen haaks of enigszins scheef ten opzichte van elkaar staan.

Hoe maak je deze sjorring?

1. Begin met een mastworp op de dragende paal. Druk van boven = mastworp onder de liggende paal, druk van onder = mastworp boven de liggende paal
2. Haal het uiteinde om de steunende paal en vervolgens om de dragende paal heen. Het touw kruist zichzelf niet, maar is netjes horizontaal of verticaal om de paal geslagen.
3. Herhaal dit 2 of 3x; dit hangt mede af van de beschikbare lengte touw. Daarbij komen de slagen bij de steunende paal aan de buitenkant. Bij de dragende paal komen de slagen aan de binnenkant.
4. Haal dan het touw tussen de palen door. Zo worden de slagen stevig aangetrokken. Doe dit 3x. Dit heet: woelen. Trek bij elke woeling het touw heel goed aan.
5. Leg ten slotte een mastworp om de steunende paal.

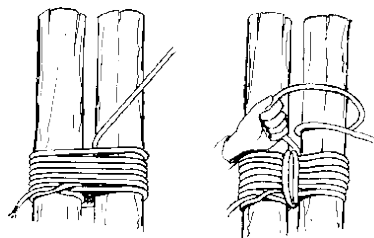

13. De 2-poot sjorring (of vork-sjorring)

Dit is de eenvoudigste sjorring om 2 palen te verbinden. Als de palen in een vork (eigenlijk een omgekeerde V: $\wedge$) komen te staan, dan gebruik je deze sjorring.

Hoe maak je deze sjorring?

1. Leg de palen tegen elkaar; zorg dat de onder-einden gelijk liggen; de bovineinden mogen wat verschillen in lengte.
2. Leg een stuk touw tussen de palen, zodat er een kleine tussenruimte is, waardoor je het touw kunt halen.
3. Maak een mastworp op één van beide palen.
4. Haal dan het touw ongeveer 6x om beide palen heen. Leg de slagen tegen elkaar aan.
5. Haal dan ongeveer 3x het touw tussen de palen door: dat heet woelen.
6. Eindig met een mastworp om de paal, waar de mastworp niet om zit.

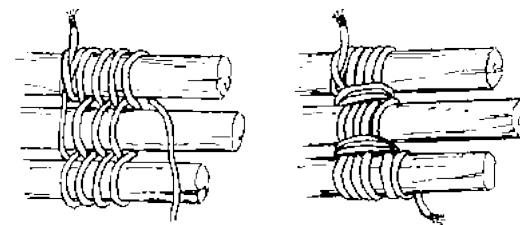

14. De 3-poot sjorring (of achtvormige-sjorring)

Met de achtvormige sjorring kun je 3 of 4 palen verbinden. Deze palen vormen met elkaar een 3- of 4-poot.

Hoe maak je deze sjorring?

1. Leg de palen met de onder-kanten op gelijke hoogte.
2. Maak een mastworp met voorslag of timmersteek op één van de palen.
3. Haal dan het touw vervolgens afwisselend over en onder de palen door.
4. Doe dit 4 tot 5 keer.
5. Leg dan ongeveer 3x een woeling tussen de palen in: eerst tussen paal 1 en 2, dan tussen paal 2 en 3, zorg ervoor dat deze woelingen steeds in tegengestelde richting lopen.
6. Eindig met twee halve steken om de 3e (of 4e) paal.

15. Opschieten touw

Touw goed opbergen zorgt ervoor dat het touw langer gebruikt kan worden. Touw wordt bij voorkeur opgehangen, zodat het kan drogen. En ophangen gaat heel handig als het touw is opgeschoten. Dit doe je als volgt:

1. Sla het touw dubbel
2. Beginnend bij het deel met de twee uiteinden rol je het touw netjes op, zonder dat er slagen in komen
3. Als je nog ongeveer één tot twee lengtes over hebt draai je het touw om de rol heen
4. Het laatste stuk steek je dan boven door de rol heen, zodat je een ophanglus overhoudt
5. Je hangt het touw nu op aan de ophanglus

